

til at sanktionere, at Staten blander sig ind i fuldstændig private Kontrakter, i samme Øjeblik har man gjort et skæbnesvangert Skridt, som efter min Mening kan medføre de mest skæbnesvangre Konsekvenser for det Samfund, i hvilket vi lever, navnlig naar vi har den Udvikling for Øje, som vi har al mulig Grund til at vente og befrygte, at vi kommer ind i. Vi har jo været Vidne til mange Tvangsforanstaltninger, vi har været Vidne til mange Foranstaltninger, som i høj Grad har bevæget sig paa Grænserne af det grundlovmæssigt tilladelige, men hidtil har det dog i Virkeligheden altid været saaledes, at man har kunnet sige, at der var en ekstraordinær Situation, som har paakrævet en ekstraordinær Indgriben fra Ministeriets Side. Selv om dette har været gjort haardhændet, og selv om det har været gjort flere Steder end absolut nødvendigt, saa har man altid, saa vidt jeg har kunnet skønne, til en vis Grad holdt sig indenfor det lovmæssige. Der har heller ikke tidligere indtil Dato været rejst nogen Sag mod Lovmæssigheden af noget af Rigsdagen tidligere vedtaget. Men det forekommer mig at være anderledes nu. Det, man nu gaar til, er ikke paakrævet af Forholdet. Det er ikke paakrævet af Forholdene, ikke engang af Afgiftsyderne. Dette, at nogle i Flæng, som tror at kunne gøre en god Forretning ved foruden at have høje Indtægter tillige at faa lave Afgifter, andrager derom, naar de mener, at Situationen er en saadan lige før et Valg, at de kan faa villige Øren, det er ikke det samme som, at en Situation er paakrævet, det er ikke det samme som, at Almenvellet kræver det. Dertil udkræves der andet og mere. Jeg ved jo meget vel, at naar den Sag kommer for Domstolene, saa er det den almindelige juridiske Opfattelse, at hvad der er Almenvellet, det er noget, som Rigsdagen maa afgøre, medens det derimod ligger indenfor Domstolenes Kompetence at skønne over en Erstatnings Størrelse. Derfor har jeg udtalt mig saaledes, som jeg har udtalt mig tidligere, og derved er maaske de Misforstaaelser fremkommet fra Landbrugsministerens Side, som han gentagne Gange har gjort sig skyldig i, idet han har troet, at jeg har lagt særlig Vægt paa

Erstatningsspørgsmaalet, medens jeg særlig lægger Vægt paa det principielle i Sagen, nemlig Statens efter min Mening ganske uberettigede Indgriben i privatrettlige Forhold. Og naar vi nu ser paa Paastanden om, at Almenvellet kræver denne Aflysning, saa vilde man, hvis det ikke var saa sørgeligt, smile, naar man ser, at man er ved at træffe en Foranstaltning, som snarest staar i Modstrid med Almenvellet. Jeg sigter dermed til den Skade, som dette Lovforslags Gennemførelse vil gøre de mange gode Stiftelser, som hele Samfundet nyder godt af, og som vil lide en væsentlig Skade ved Gennemførelsen af dette Lovforslag. Det er ikke nok med de Stiftelser, der er nævnte; der findes trindt om i Landet mange Stiftelser, som har deres Midler i Kornafgifter, og som, naar dette Lovforslag gennemføres i den foreslaaede Skikkelse, vil lide et saadant Tab i deres Indtægter, at de ikke vil kunne opfylde deres Formaal. Det er Stiftelser, hvor der sidder gamle, fattige og skrøbelige Mennesker. Dem kommer man efter, dem kommer man til Livs, dem rammer man; men det bryder man sig ikke om: vi staar jo overfor et Valg! Flertallets Motivering, denne tynde, spinkle Motivering, at Afgiften maa „antages“ at være en Prioritet, den har vi ikke hørt noget om i Dag, og jeg forstaar det saa godt. Jeg forstaar godt, at den ærede Ordfører (Ole Hansen) ikke bryder sig om at komme ind paa den igen. Det var en „Antagelse“, men det, at nogle — nogle, hvem det nu passer — „antager“, at noget er noget andet end det, det er, er ikke det samme som en Transformation af den paagældende Ydelse. Nej, Forholdet er dette: en Afgift er en Afgift, og en Afgift er nu engang ikke det samme som en Prioritet; der er visse Lighedspunkter, men det forandrer ikke Forholdet. Den juridiske Side har min højtærede Sidemand (Godskesen) nærmere udviklet, og jeg tror ikke, der findes nogen i dette Land med nogen juridisk Indsigt, som ikke slutter sig til den Udvikling, det ærede Medlem her gav af dette Spørgsmaal forleden Dag; den er klar, og den er letfattelig. Der staar i Betænkningen, at dette er den „væsentlige“ Motivering, men denne Motivering er ingen Motivering, for den er ingenting. Jeg maa derfor endnu,